

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei
„BISERICA ȘI ȘCOALA“
Eaș banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 4852/1902.

Circular e.

Tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Cu ajutorul lui Dumnezeu în ziua cea memorabilă a aniversării nașterii Majestății Sale gloriosului nostru Impărat și Rege Fransisc Iosif I., în 5/18 August a. c. după avuta conțelegere cu Consistorul și Sinodul archidieceșan, Inalt P. Sfințitul Domn Archiepiscop și Mitropolit, Ioan Meșianu a pus peatra fundamentală peniru zidirea unei bisericei catedrale gr.-or. românești în centrul orașului Sibiu, sediul mitropoliei noastre. Cu toate-că fondul merit spre acest scop nu ajunge pe deplin pentru a pute ridica o catedrală deamă de archidieceșan și mitropolia noastră, totuși factorii competenți au aflat de bine a întreprinde zidirea în firma speranță, că vor fi sprijiniți nu numai din partea archidieceșei, dar și din aceea a dieceselor sufragane, având noua catedrală a servi și de biserică mitropolitană. Basat pe această speranță, I. P. S. Domn Archiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu prin literile sale de datul 10/23 August a. c. Nr. 8402/1902 Pres. s'a adresat și către acest Consistor cu rugarea : să recomande corporațiunilor, organelor și fruntașilor de sub jurisdicțiunea sa spriginirea materială a întreprinderii laudabile de a zidi în Sibiu o catedrală mitropolitană.

Cu bucurie implinim rugarea Inaltului nostru Archipăstor, căci noua biserică mitropolitană va fi mândria și mângăerea tuturor Românilor de legea drept măritoare a Răsăritului și de aceea, pe basa conclusului luat astăzi, ne adresăm prin aceasta către toate P. T. officii protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea acestui Consistor, recercându-te cu toată

căldura la promovarea realizării acestei întreprinderi, prin contribuiri benevole și prin îndemnarea poporului la asemenea contribuiri. Deosebi dispunem :

I. Ca într'una din Dumineceleori sêrbătorile mai apropiate în fiecare biserică preotul slugitor să aducă la cunoștința credincioșilor faptul, că în Sibiu se înalță un nou Sion, întru preamărirea Tatălui din ceriuri și să-i provoace și îndemne, ca și dinșii să contribuie după puterea lor și după dorul inimii lor la această zidire, ear apoi în aceea sau în următoarea Duminecă ori sêrbătoare să se și poarte **un tas** anume pentru adunarea dăruirilor în scopul amintit.

II. Și afară de biserică On. noastră preoțime să întreprindă colectă pe la fruntașii din comună și pe la toți credincioșii inclinați spre jertfire spre asemenea scop măreț și atât banii intrați pe tas, cât și rezultatul colectei împreună cu coala să-l transpună pe calea officior protopresbiterale la acest Consistor, cel mult până la sfîrșitul lunei Februarie 1903.

În scopul întreprinderii acestei colecte trimitem liste anumite, din cari P. T. Domni protopresbiteri vor distribui câte un exemplar fiecărui, officiu parochial și fiecărui preot din acest district spre folosire și restituire la timpul sêu.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută în 7/20 Novembre 1902.

Consistorul eparchial gr.-or.
rom. din Arad.

Ioan I. Papp, m. p.,
protosincol.

Nr. 77 T. 1901/2

Tuturor Officiilor parohiale.

Venerabilul Consistor diecesan a înființat un fond special de ajutorare, numit „Fondul de ajutorare al elevilor dela seminarul diecesan gr.-or.

român din Arad" ear Venerabilul Sinod eparchial prin concludul Nr. 113c/1902, a aprobat colectarea în favorul acestui fond, încredințată de Venerabilul Consistor dd. 20 Maiu (2 Iunie) 1902 Nr. 2766/1802, Direcțiunei subsemnate.

»Acest fond este proprietatea diecesei gr.-or. române a Aradului, după-cum este ea arondată astăzi" (53 Regul.)

„Menițiunea fondului este ajutorerea elevilor gr.-or. români din eparchial Aradului, cari frecventează prelegerile la seminarul diecesan, și anume atât elevii din despărțământul preparandial, cât și din cel teologic.» (§. 4. Regul.)

Biserica a adus multe și mari jertife pentru creșterea tinerimei pe toate terenele vieții sociale; ear acum vine însași la fii, să ceară pentru creșterea slujitorilor altarelor și ai școalelor noastre, ca acele altare și școale să fie servite de cei mai buni și de cei mai luminați, aleși din floarea tinerimei noastre pentru misiunea apostoliei.

Purcezând de aici, rogsă se întreprindă colecta aici espusă în cercuri cât mai largi, returnând până în 15 Ianuarie 1903 st. v. lista de colectă, fie ce rezultat va fi avut colectarea, la adresa subsemnatei Direcțiuni.

Arad, la 10 Octomvre 1902.

*Peuntr Direcțiunea institutului
ped.-teol. ort.-rom.*

Roman Ciorogariu,

director.

Bărbații de școală.

(Disertațiune ținută la conferența tract. din Cermeiu).

Cultura adevărată a popoarelor constă în aceea, că respectivul popor e conștiu de drepturile și daturile sale; ear' în ce privește învârtirea în societatea omenească, nisuieste într'acolo, ca familia sa sin-guratică să o crească după adevărurile etice ale lumii acesteia, având a ținea cont primo loco de legea în care s'a născut și a crescut, de națiunea sa, înțelegând limba, datinele și toate celelalte particularități proprii ale neamului său. Dacă ne uităm la diferite popoare aflăm cum toate și mai ales de present pun mare pond pe instituturile de creștere adecă pe școale. Putându-se apoi ușor calcula gradul de cultură intelectuală și morală a unui popor, ba chiar și apropiatul lui viitor, ori îndepărtatul viitor. Vedem apoi cum unele popoare în grad mai mic încep a decădea moralmente, devenind unele încredzute și asupritoare altele lenese și umiltoare; unele luminate și fără dragoste de deapropoalele său, ear' altele puternice dar' de scurtă durată și altele... Și oare la aceste stări ce le aduce? Oare prin ce institut de creștere s'ar fi pândat creșterea acestor oameni? Oare în fine ce e huba, că după instrucțiunea primită totuși devin în mregea demoralizării? Să lămurim ce e demoralizarea. Demoralizare sau immoralitate nu e alta, decât o creștere greșită a unui individ, în urma căreia respectivul se face armă tăietoare în tot ce e bun și moral adecă tocmai contrar scopului creșterii. Unele

insușiri urite ale unui om demoralizat sunt: fățărnicia, iubirea minciunii și înfățișarea fariseică.

Și aceste toate ce sunt și de unde se trag? Căci minte are și încă ageră pe care în școală și-a ascuțit-o; dar' de a face deosebire între bine și rău posedă în urma lumina minții, prin urmare cultura minții cultivate și prin urmare simptomele de mai sus caracteristice unor indivizi sunt numai părți provenite de acolo că nu s'a pus pond pe adevărata cultură, pe partea etică pe cultura inimii. Nu mai luăm apoi celelalte note cari caracterizează pe un om imoral, ca invidia, hula, mistificarea adevărului, ponegrirea, înfățișarea camelonice, ademenirea celor slabi de inger și promisiunile prin cari un astfel de om devine un adevărat idol celor de pânura lui, celor ușor creduli și slabi de inger. Vedem deci câte răutăți se nasc dintr'o cultură unilaterală și greșită, vedem că un astfel de individ la ce e capabil ș'apoi să nu ne îngrozim, când de aceștia sunt cu droaia și întâlnim la tot pasul și unde e vorba de ceva bun, astfel de elemente de îți pun pedecă și pe un timp devii desarmat. Așa stăm cu un individ cu o grupă, dar' apoi oare dacă un popor suie treptele acestei culturi devenind imoral, ce să gândim de viitorul lui, pe și calea apucată? Ușor putem trage concludsiune deci, că numai prin școale bune se poate face ceva, dar' nimic mai neadevărat ca aceea, că pur școalele ar purta vina decadentei omeneime. Pentru-ce? Pentru-că pruncul o parte de timp o petrece în școală o parte însemnată însă o petrece în familie, în societate, unde cu totul alte lucruri vede, alte inclinațiuni imitează, cu totulul contrar își făurește ideile despre stările lumii acesteia. Un bărbat de rară înțelepciune știm că e adoptat în principiile sale de toate școalele, de toți oamenii de bine și dacă din timp în timp s'a ivit câte un om înțelept de loc i-s'au analizat ideile, cari apoi s'au și aplicat în viață.

Când am zis în fruntea disertațiunii „bărbați de școală” am înțeles și voi enumera pe aceia cari ne privesc pe noi, cari din sinul nostru au eșit și cari vieța lor neamului românesc au închinat-o. Așa dară faptele acelor bărbați mari în general le voi descrie și anume a acelor, cari în această direcțiune au făcut tot posibilul și-or cheltuit toată puterea intelectuală întru binele și prosperarea bisericii, școalei și națiunii. — Deloc nu mă voi ocupa cu acei bărbați cari au dat direcții didactice ori cari în interesul pedagogiei s'au distins, pentru-că cu acești bărbați se ocupă istoria pedagogiei. Eu sub bărbați de școală înțeleg copii de ai bisericii noastre române ortodoxe din Ungaria și anume pe aceia, cari, precum am zis, prin exemplele lor, prin jertfele lor aduse pe altarul culturi noastre naționale și cari prin impulsul dat celorlalți factori au făcut și vor face mult întru prosperarea bisericii și școalei românești. Un astfel de mare bărbat e, — cu cine altul aș începe, de nu cu luceafărul și regeneratorul bisericii noastre, de nu cu înțeleptul arhieru: Andreiu baron de Șaguna. Și la acești mari bărbați mă voiu mărginii a face numai unele schițări și fragmente din mărețele lor fapte, pentru-că biografiile le cunoaștem. Marele și de Dumnezeu trimisul Apostol al poporului românesc Andreiu baron de Șaguna, știm că prin înaintare din treaptă în treaptă ierarhică ajunge pe tronul arhieresc, mai apoi mitropolit. Nu vanitatea de a ajunge mare, nu dorința după ranguri 'i-a fost călăuzul neobositului Andreiu baron de Șaguna ci nemărginita iubire față de biserică și școală, față de poporul român gr.-or. care după timpuri grele și restriste, ca era calvinismului, ca era catolică cu vânătorii iesu-

îți și era sârbească în care biserica noastră era clătinată și espusă nimicirii. Eată că prevedința s'a îngrijit și ne trimite noauē pe marele Arhiepiscop, care ne scoate la liman, ne face și clădește o biserică pe basă neclintită prin zidirea fundamentului bine cimentat, prin constituționalismul autonom introdus în sfânta biserică, adecă prin capdeoperă pentru noi: Statutul-Organic, sub aripile căruia se adăpostiră și începură a lucra toți oamenii rivnitori la înaintarea bisericii noastre. Andreiu baron de Șaguna cu conlucrarea răposotului în Domnul Ioan Popasu, prefac școalele numite centrale din Brașov în școale medii, le ridică la gradul de gimnasiu superior, înființează un nou gimnasiu în Brad și tot în Brașov unica școală comercială românească din Ungaria, din cari școale ortodoxe române ies oameni luminați. În Sibiiu introduce cursurile regulate la preparandie, trimițând tineri deștepți pe la universități prin Lipsca, Viena etc., pentru a-și aplica la numitele institute. Iusuși visita și îmbărbăta pe oamenii de bine, la înființarea școalelor populare, chiar și în locurile cele mai espuse ca în Alba-Iulia (episodul cu Mihail Țirlea frunțaș în acel oraș pe timpul acela). Nu puțină grije a avut fericitul mare Mitropolit și de pregătirea tot mai bună a învățătorilor, căci eată la 1862 introduce conferințele învățătoresști, a căror însemnătate pentru noi, o înțelegem. Înființează o tipografie confesională românească care faptă poetul nostru A. Murășan astfel o întimpină:

Respiră românime, dedată în suferințe,
Vězând că aspra-ți soarta începe a se schimba;
Destul zăcuși în umbră în oarba neștiință,
Trecută cu vederea dar' nu din culpa Ta."

Și cum nu se vor fi bucurând, când după secolii eată că vine liberatorul neamului și posterității îi dă în mână aceea de ce avea lipsă: cartea, învățătura. Inusuși scrie nopți întregi și compune o grămadă de cărți de știință de tot soiul.

Dar' apoi el era un bărbat de o simpatie rară, care prin elocința și erudițiunea sa ca la curtea drepțului rege Matei, astfel astringea pe toți bărbații români fără deosebire de confesiune. Și ce fu rezultatul? că unindu-se, înființară „Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român,” care azi numără sute și sute de membrii și care azi în timp destul de critic și de discordie cugetați, că s'ar putea inactiva?! Așa cred că nu. Oare aceasta nu e școală? Oare nu e și aceasta un focar al științei de unde an de an ies noauē directive întru prosperarea a tot ce e românesc? Eată deci în general faptele și templele ridicate de bărbatul providențial, care dela început a știut foarte bine că tronul arhieresc numai odihnă și liniște nu-și aduce ci din contră muncă, grije și luptă, ce se vede din cuvântul program rostit de dînsul la sfințirea Sa de episcop: „Tu Doamne, ști, căci către scopul meu a alerga doresc: Pe Românii transilvăneni din adâncul somn să-și deștept și cu voie către tot ce-și adevărat, plăcut și bun să-și atrag.” De-o On. conferență, eată o parte din faptele săvîrșite de acest om mare. Oare noi să nu ne însuflețim? Noi cei de azi cu frănele în mână să nu știm încărău apuca, să nu învățăm a ne strădui, a iubi legea și națiunea noastră suportând cu răbdare ori-ce neajunsuri? El a recăștigat ce am pierdut și a tocmit ce a stricat și pécăuit mitropolitul Atanasie, a reînființat pe lângă cele zise și diecesa Caransebeșului. Astfel, să știm, acel far al bisericii noastre dreptmăritoare, lăsând după sine numai admirație și azi când pe scurt reamintesc mărețele lui fapte, stăm pătrunși și umiliți de adâncă pietate și reverință față de ilustrul Arhiepiscop. Coboritor

și vrednic urmaș al marilor mitropoliți și martiri ca Ilie Iorest și Sava Brancovici, credincios Arhiepiscop al bisericii sale cu iubirea inimii, vertzos și neclintit stă în fruntea credincioșilor săi fii sufletești, neputându-și abate nici starea umilită a bisericii, școalei și națiunei sale, cu atât mai vertzos ademenirile, promisiunile pentru cazul când și-ar părăsi biserică. Noi învățătorii învățăm de aici să fim zeloși și activi, să ne iubim în așa măsură legea și națiunea ca nici cele mai splendide promisiuni să nu ne ademenească, ci în totdeauna să ne aducem aminte de acest mare bărbat și din timp în timp în conferințele noastre să ne reînprospetăm mărețele lui fapte inspirându-ne de ele și îmbărbătându-ne să lucrăm și noi în ogoarele noastre la ridicarea națiunei românești, încheiând cu funebrala poesie:

Dar' vai că în astă crisă cărmăciul tăbărit
Scăpă din mână vîsla și luntrea s'a isbit,
Cea luntre ce purtase în sinu-i pe o națiune,
Și ce-o conduse dînsul, cu multă înțelepciune,
Oh! Doamne fii cu milă de al Țeu sorman popor!
Mai dă-i Tu înc'odată așa arhipăstor.

Tot între cei morți și duși dela noi, un mare bărbat al neamului românesc este sistematorul diecesei Caransebeșului, fericitul în Domnul I. Popasu, fostul episcop care și a cărui vieată încă îi o carte plină de lauri pe terenul școlar, dovadă este prima și cea mai harnică Reuniune învățătorescă a învățătorilor din diecesa Caransebeșului, care cu a lui conlucrare și îmbărbătare s'a inactivat spre folosul și înflorirea școalelor noastre românești. Un alt mare bărbat al bisericii noastre este actualul mitropolit I. P. Sa Ioan Mețianu care încă păstorește turma sa de o grămadă de ani și a cărui fapte neuitate și mărețe pe toate terețele sunt și vor fi prețuite pentru diecesa noastră.

Se poate zice, că aceea ce fericitul Șaguna a făcut pentru archidieceasă a făcut înalt Prea S. Sa Mitropolitul actual pentru diecesa Aradului în decursul alor 24 ani, — deci faptele Sale în ceea ce privește școala și înaintarea ei și în fine rezultatele înțeleptei Sale conduceri le voi enumera.

Cu tot dreptul putem afirma că nici unul dintre fericirii 13 foști episcopi ai diecesei noastre ce au fost înaintea I. P. S. Sale n'a realizat nici în parte aceea ce dînsul a realizat; se cuvine deci ca și noi să-și aducem tribut de recunoștință. Sub el s'a mutat preparandia cea veche, cum ai zice, din bordei în palatul, care la inițiativa sa, stringându-se zeci de mii de floreni în scurt timp se și zidește și deci cu care azi ne fălim, ca cu o pompoasă zidire culturală în care noi ne-am primit instrucțiunea și în care vor primi încă mulți alții.

Cumpără local pentru alumneu, înțeleg întâi cel vechi și nu trece mult timp la mijloc, până ce se cumpără se strefoarmă al doilea alumneu diecesan, în care alumnee azi se adăpostesc o mulțime de tineri, fii ai bisericii noastre. Cine este altul de nu tot I. P. S. Sa I. Mețianu care a înființat și susținut de școala fete cu binevoitorul concurs al stimatei Reuniuni femești aradane, unde asemenea multe s'au bucurat de fructul instrucțiunei; dar mergem mai departe, vězând că cu esecțiunea cător-va comune școale de fete cu învățătoare nu există, ce face și în direcția aceasta, deschide cursul de preparandie la internalul de fete, eată că o mulțime de d-șoare se pregătesc pentru greaua carieră învățătorescă pornind din centru și așa că azi avem o mândră cunună de învățătoare în toate părțile diecesei, cu esecțiunea Bihorului, lucrând și dînsesele cu rivnă la înaintarea poporului.

Tot dânsul aduce un tipograf și adaptează a tipografie diecesană punând în apărere putem zice singura carte a țeranului nostru din părțile aceste calendarul și care fără întrerupere apare an de an făcându-și loc aproape prin toate casele poporului nostru.

În această tipografie se începe apoi tipărirea cărților școlare și chiar învățatorii edau multe cărți și scrieri pentru popor, când apoi prin buna administrare financiară pe lângă cele zise lasă și avere de câteva zeci de mii. Și dânsul înființează și renovează o mulțime de școale și biserici.

În fine și noi ca Reuniune sub dânsul ne avântăm și se aproară statutele și începurăm mai energetic a lucra pe terenul școlar; să învățăm și noi d'aici a ști agonisi a ști păstra și a fi gata la ori ce inițiativă în folosul școlii românești.

Un mare bărbat și dascăl mare al diecesei noastre a fost și referentul școlar repositat Dr. George Popa căruia noi cești de azi avem să-i mulțămim sistemizarea învățământului poporal din diecesă. El a fost acela, care a proiectat planul de învățământ și manducerea pentru organizarea și inspecționarea învățământului poporal din diecesă.

Edând și fiind autorul mai multor opuri de valoare, pe terenul instrucțiunii Dr. Popa a fost un om recunoscut și respectat în ideile sale și de streini prin vasta sa cunoștință; în cadrul Statutului Organic și în consonanță cu legile patriei lucra zi și noaptea în interesul redeșteptării națiunii sale.

Urmas al I. P. S. Sale Ioan Mețianu fu ales fericitul în Domnul P. S. Sa Iosif Goldiș eșit din pătura de jos adecă din opincă sătească, care prin propria-i diligență și erudițiune înaintează din treaptă în treaptă până când în fine prin votul Sinodului se face ocărmitorul diecesei sale mame.

O! ce mare bucurie am simțit noi toți, o, ce însuflețire ne-a cuprins pe noi cești din comitatul Aradului, când omul nostru, fiul poporului ajunge episcop diecesei Aradului; dar' ea pe tot omul bun și înțelept și ca pe tot omul muncit și plin de prestațiuni în vieța sa, Dumnezeu eată că nu îl lasă mult timp nu ni-l lasă a ne face părtași de bogățiile ce ascunde acel fericit episcop în ființa sa, căci precum s'a zis vermele rodea la sănătatea lui și în fine îl și doborî.

Sub scurtul timp el fu neobosit și prin prevederea sa cea adâncă eată că și corpul învățătoresc îl face părtaș la conducerea destinelor diecesei alegându-se și din sinul învățătoresc deputați sinodali, tot din sinul lor se esmit comisari pentru esamene și se circulează din Consistor o grămadă de scrisori bune în favorul școlii.

Sub dânsul se organizează alumneele astfel, că tinerilor preparanzi li-se face parte de cina și dejun primind până-atunci numai prânz; înmulțește, corpul profesoral pedagogic cu noaue puteri de specialitate astfel că institutul nostru chiar după laudele străinilor stă la înălțimea chemării sale. În decursul vieții sale a lucrat și a îmbărbătat mult pentru limba sa strămoșească așa că prin calitățile sale superioare — prin valoroasa știință am putea zice cu tot dreptul că între prelații bisericeii române ocupă un loc dintre cei dintâi; drept dovadă că a fost membru la două Academii de științe.

Aceste sunt pe scurt faptele răposatului episcop și oare câte nu se vor fi făcut de bunul Dumnezeu nu-l lua din mijocul nostru, avem însă bună speranță noi învățatorii și diecesa întreagă că un bărbat plin de rîvnă și devotament s'a ales de nou pe tronul ar-

chieresc și ce sub fiertatul episcop nu s'a realizat se va realiza sub noul și vigurosul ales P. C. Sa V. Mangra, vicar, care de asemenea vieța întreagă și-a petrecut-o în mijlocul poporului, în sinul bisericeii Sale, lucrând și deschizând ușa de înaintare a națiunii sale spre orizontul fericirii. Unde numai vorbă a fost de a apăra școala română acolo l'am văzut îndemnând și protestând în tot ce era contrar adevărului; unde numai vorbă era de tot ce e românesc earăși în frunte a luptat cu adevărul contra celor cu păreri protivnice și siluitoare națiunii sale. Deie Dumnezeu bunul să-l avem în fruntea diecesei noastre cât mai curând, ca apoi liniștiți să ne apucăm de muncă, stând fiecare la postul său de onoare ce-l ocupă întru prosperarea școalelor românești. Mângâiere și speranță avem și în P. C. Sa dl Roman Ciorogariu, neobositul dascăl al diecesei noastre în timpul present, care cu zel și rîvnă nisuește la ridicarea școlii românești Și mulțumim bunului Dumnezeu c'a sosit timpul când celor activi, celor ce luptă pentru binele comun, li-s'a dat locul ce merită a-l ocupa. Negreșit mari probleme are de rezolvat P. C. Sa fiind pus în fruntea unui senat școlar, unde întimpină cele mai mari greutăți. Activitatea sa însă i-se va înlesni dacă și noi cești de jos învățatorii cu conștiințiositate ne vom împlini chemarea. Și din contră atunci și noi vom avea refugiu și adăpost în sinul maicei noastre bisericeii, vorbind posteritatea despre noi ca despre adevărații învățatori. Deci mână cu mână cred că vom putea face mai mult admoniând din centru pe cei leneși, dojenind pe cei neprecuți și earăși din contră laudând diligența, îmbărbătând interesarea și zelul celor activi în misiunea noastră, nu va trece mult timp la mijloc și poate mulți ne vom vedea rezultatele cu ochii. Încheiând această disertațiune On. conferență, care de altcum împintenat de mărețele fapte sévirșite și de amintitele Venerate persoane o am făcut, cred că numai un bine voi fi făcut; și prin aceasta cerându-mi scuse de cumva nu destul de fidel și meritoric voi fi vorbit în modesta mea disertațiune despre unele fapte ale marilor bărbați ai școlii noastre.

Boroșineu, la 30 Octomvre st. n. 1902.

Pavel Dirlea,
inv. rom.

Dispute cu Nazarenii.*)

Despre organizarea bisericii

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Cristos a dat bisericii sale o organizare. Amésurat acestei organizări, biserica se compune din două părți esențiale, deosebite una de alta, și anume, din prepoșiți sau conducători și din conduși sau ascultători; cei dintâi formează ierarchia bisericească (preoțimea, clerul), care constă din trei trepte, cei din urmă formează turma ascultătoare (poporenii, mirenii).

Nazarenii sunt mari dujmani ai acestei organizări. De aci ura lor față de preoți și față de tot, ce e preoțesc. Negarea organizării bisericii o au ei din teologia reformatorilor apuseni și special dela Calvinii, la cari Nazarenii aparțin incon-

*) Reproducem din „Foaia Diecesană“, acest instructiv ar- ticol.

știi ca sectă. În combaterea acestei organizări ei se țin strict, dar fără multă aprofundare și fără duh, de Calvini, și o fac cu citate din s. Scriptură rău înțelese și rău interpretate, apoi cu exemple notorii din viața preoților, cari duc o viață nu tocmai corespunzătoare chemării lor.

Nazareanul, cu care am purtat disputa descrisă mai jos, este un fruntaș nazarean¹⁾. În purtarea sa este demn cât timp apără învățături nazarene. Altcum încăpăținat, sarcastic; ia peste picior învățături contrare convingerilor sale religioase. Adus în strimtoare paradează cu locuri biblice fără de nici un căpătâiu.²⁾ Știe de-arostul tot Testamentul nou, dar mai ales locurile la cari se provoacă, când apără învățături nazarene. Locurile aceste le are subtrase gros într'o ediție anglicană a S. Scripturi, ce o poartă tot cu sine. Comentarele acestor locuri, adese-ori încurcate și fără înțeles, le face totdeauna cu aceleași cuvinte.

Eată-mi disputa:

Eu: Ia, spune-mi, fiule, pentru ce ai părăsit legea noastră strămoșască și te-ai făcut nazarean?

El: Nu ti-s *fiu*, ci cel mult *frate*, căci altcum ar trebui să-mi fi *tată*.

Eu: Ai drept, încât nu ți-s *tată trupesc*; dar noi, *preoții*, suntem *tații sufletești* ai credincioșilor bisericii lui Cristos.

El: Așa ziceți voi, popii,³⁾ că sunteți *învățătorii* și *părinții* și *conducătorii* credincioșilor; dar aceasta nu este adevărat, pentru că în adevărata biserică a Domnului Iisus Cristos nu sunt nici *învățători*, nici *părinți* și nici *conducători*.

Eu: Cum așa?

El: Citește sf. Scriptură și vei vedea! Au nu zice Iisus Cristos la Mateiu cap 23, vers 8—10 către *învățăcei*⁴⁾ săi: „*Ear voi să nu vă numiți învățător, că unul este învățătorul vostru, adecă Cristos; ear' voi toți sunteți frați. Și să nu numiți pe nime pe pământ părinte; că unul este Părintele vostru, cel din ceruri. Nici să vă numiți conducător; că unul este conducătorul vostru, adecă Cristos*“?

Eu: Eu te întreb una și tu îmi răspunzi alta, ear' răspunsul vrei să mi-l dovedești cu cuvinte din sf. Scriptură, pe cari tu nu le pricepi cum se cade. Să limpezim lucrul. Eu te-am întreat, că de ce ți-ai părăsit legea; tu cu încungiuur îmi răspunzi, că în biserică lui Cristos nu sunt *învățători*, nici *părinți*, nici *conducători*, cu alte cuvinte: nu sunt *preoți* sau *cler* sau *ierarchie* și prin urmare nici *mireni* sau *poporeni* sau *turmă ascultătoare*, cum de altfel învață biserică noastră; și în urmă vrei să-ți dovedești răspunsul cu cuvinte biblice,

¹⁾ Nazarenii de rând nu se prea demit la dispute.

²⁾ Odată m'a scăpat gura și am zis, că cele susținute de ei sunt *prostii*, și el mi-a răspuns: „*Cele proaste ale lumii a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cei cuminiți*.“

³⁾ Numire de batjocură.

pe cari tu nu le înțelegi. Neînțelegerea aceasta vreau să ți-o arăt întâu. — Pe timpul lui Cristos se numiau *învățători*, *părinți* și *conducători* acei oameni, cari vestiau învățături scornite de ei și erau capii școlilor sau sectelor, ce le întemeiau prin învățăturile lor. *Învățătorii*, *părinții* și *conducătorii* aceștia aveau mare trecere înaintea poporului: de aceea cărturarii și fariseii, cari umblau după cinstiri deșarte, se rupeau după titluri de acestea. Cuvintele ce mi-le-ai citat, sunt luate dintr'o cuvântare ținută de Iisus *învățăceilor* sei, ca să-i ferească de păcatele cărturarilor și fariseilor. Prin cuvintele citate Iisus zice *învățăceilor* sei, că atunci, când ei vor vesti învățătura lui și vor întemeia societatea sau biserică creștină, să nu umble după titluri deșarte, ca și când ei ar fi autorii învățăturii predicate și întemeietorii bisericii — cum fac cărturarii și fariseii. Dacă ar sta ceea-ce vrei să susții cu citatul tău, apoi nici apostolul Pavel n'ar zice despre Timoteiu, că-i este *fiu* (I. Cor. 4, 17; I. Tim. 1, 2) și nici către Corinteni n'ar zice: »*Și eu voiui primii pe voi și voiui fi vouă tată și voi veți fi mie fii și fete*.« (Cor. 6, 18).

Cu citatul dela Matei cap. 23 vers 8—10 rău înțeles, ai vrut să-mi spui cu încunjur, că în adevărata biserică a lui Cristos nu sunt *preoți* (cler sau ierarhie) și nici *turmă ascultătoare* (mireni sau poporeni).

El: Da, popo, da.

Eu: Ei, bine. Eu îți voiui arăta, că nu este așa, cum credeți voi Nazarenii.

Cristos a venit în lume, ca să dea oamenilor o religie adevărată. Acei oameni, cari au primit religiea lui, au format și formează o adunare sau *biserică*, numită *creștină*, după numele întemeietorului ei. Dar biserică aceasta nici nu s'a format bine când Iisus s'a înălțat la cer. Deci cui a încredințat el conducerea bisericii sale? Vrei să zici, că el a condus-o și mai departe. Prea adevărat. El a condus-o în mod nevăzut prin învățăturile și poruncile sale și prin conlucrarea Duhului sfânt, apoi în mod văzut prin sf. Apostoli. Și anume cum? Dându-le puterea, ca să vestească oamenii toate învățăturile lui: »*Mergând învățați toate popoarele*« (Mat. 28, 19) și »*Mergeți în toată lumea și predicați evangelia la toată făptura*«, (Marcu 16, 15); apoi puterea de a săvârși tainele și slujbele dumnezeiești zicându-le: »*Botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al sf. Duh*«, (Mat. 28, 19), când a așezat taina botezului, ear la așezarea tainei cuminecăturii: »*Aceasta să faceți întru pomenirea mea*«. (Luca 22, 19); în fine dându-le puterea guvernării: »*Ori câte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer; și ori câte veți deslega pe pământ, deslegate vor fi și în cer*«. (Mat. 18, 18). Această întreită putere, adecă puterea de a învăța, de a sluji și de a conduce pe credincioși la calea mântuirii, se numește *putere*

sfântă, căci este dela sfântul Iisus, sau *putere bisericească*, spre deosebire de ori ce putere lumească. Așa dar Iisus Cristos a investit pe Apostoli cu puterea bisericească, de care ei s'au folosit. . .

El: Cât timp?

Eu: Cât au trăit. . .

El: Nu. Ei s'au folosit de aceasta putere în mod *extraordinar* numai până când nu a fost înființată definitiv biserica. Când s'a înființat biserica atunci puterea de care vorbești, a trecut la toți membrii bisericii. Aceasta se vede apriat din cuvintele Domnului Cristos. Căci ce înțelegem sub »biserică«? Așa-i, că *toți oamenii, cari* — cum ai zis — *au primit religiunea creștină, adunarea credincioșilor*. Dacă e așa, apoi nu voi, ci noi Nazarenii avem drept, căci Domnul nostru Iisus Cristos a zis la evangelistul Mateiu cap. 18, vers 15—17: »*De-ți va păcătuî fratele tău, mergi muștră-l pe dânsul între tine și el singur; de te va asculta, ai dobândit pe fratele tău. Ear de nu te va asculta, mai ia împreună cu tine pe unul sau doi, ca prin gura a doi sau trei martori să se întărească tot cuvântul. Ear de nu va asculta de dînșii, spune-l bis'ricei*« — adică adunării credincioșilor — »*și de nu va asculta nici de dînșii să-ți fie ca un vameș*«. Așa a zis Iisus despre viitoarea sa biserică, deci puterea de a judeca pe cineva, și prin urmare puterea bisericească în întregimea ei, o a dat-o el tuturor credincioșilor.

Eu: Ai recunoscut la început, că Iisus Cristos a investit pe Apostoli cu puterea bisericească și ai zis apoi, că această putere a trecut, după ce s'a înființat biserica, dela Apostoli la toți credincioșii. . .

El: Așa este.

Eu: Ei bine, arată-mi acuma și acele locuri din Sf. Scriptură, pe cari întemeiați voi, Nazarenii această învățătură?

El: Nimic mai ușor. Și eu nădăjduiesc, că vei da crezământ învățaturii noastre, dacă îți voiu arăta cu cuvintele sfinților Apostoli, că după ce s'a înființat biserica, credincioșii n'au mai stat sub învățători și conducători, căci toți credincioșii au devenit asemenea, toți au format un cler, o preoție.

Eu: Să te ved.

El: Apostolul Pavel zice în epistoala sa către Galateni cap 3, vers 33—28: »*Înainte de venirea credinții eram păziți sub lege, închiși fiind spre credință. . . Ear după-ce a venit credința nu mai suntem sub învățător; că toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința întru Cristos Iisus. . . că voi toți sunteți unul întru Cristos Iisus*«. Acest loc din Sf. Scriptură hotărât arată, că după-ce a venit credința, adică după ce s'a înființat biserica creștină, în această biserică nu mai sunt învățători

nici ascultători, ci toți sunt unul întru Iisus Cristos.

Tot acestea se ved și în întâia epistoală a apostolului Petru, care zice (la cap 2, vers 5 și 9) către toți creștinii din Asia Mică: »*Voi înși-vă ca niște petri vii, vă zidiți casă spirituală, preoție sfântă, ca să aduceți sacrificii spirituale, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Cristos. . . Voi sunteți neam ales, preoție împărătească, națiune sfântă, popor câștigat, ca să predicați bunătățile celui ce va chemat din întunec la luminata sa lumină*«. Au nu se zice aici apriat, că toți creștinii sunt preoție sfântă, preoție împărătească și ca atari au earăși toți să aducă sacrificii spirituale și să predice bunătățile, adică evangelia lui Dumnezeu? Cum dară învățați voi, că nu toți credincioșii, ci numai voi popii sunteți preoții bisericii lui Cristos.

Eu: Cu multă băgare de samă am ascultat și am urmărit toate cele ce mi-le vorbești, și te laud, că tu, care ieri alaltăieri nu știai un psalm de-a rostul, astăzi răsfoești Sf. Scriptură cu mare ușurință; dar tot odată te compătinesc, că tu urmărind pe *profeții cei mincinoși* restălmăcești cuvintele acelei Scripturi într'un mod de tot rătăcit. Învățătura Domnului Iisus Cristos despre organizarea bisericii cu o ierarhie văzută și o turmă ascultătoare a avut mulți vrăjmași. Cei din urmă sunt Calvinii, după cari vă luați și voi Nazarenii. Biserica adevărată însă pe toți i-a combătut și neînvinși au rămas numai aceia, cari chiar după ce au primit cunoștința adevărului, *păcătuiesc și mai departe de bună voie* (Evr. 10, 26). Despre acest adevăr vreau să te conving acuma.

Mai întâiu te voiu convinge despre răstălmăcirea greșită, ce ai făcut-o citatelor biblice, cu cari lapezi și negi învățătura despre organizarea bisericii noastre și după aceea mă voiu încerca să te conving despre această învățătură, rugând pe Dumnezeu, *ca iubirea ta să prisosască în cunoștință și în toată priceperea, ca să cerci ce este nedrept, ca să fi curat și neprihănit în ziua lui Iisus Cristos* (Fil. 1, 9. 10).

AVIS!

Prin aceasta avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că din calendarul nostru pe anul 1903 mai avem încă 1000 exemplare și întru cât în acest an din greșală nu s'a espedat domnilor cari au avut în comisiune și în anul trecut, eventual doresc a avea și alți domni, binevoiască a se adresa cât decurând administrațiunei noastre, ca fără amânare să-i putem trimite exemplarele necesare.

Administrația tipografiei diecesane.

Arad, strada Révay Nr 10.

Fiind către sfârșitul anului 1902, pentru înlesnirea încheerii de socoți de pe acest an, prin aceasta rugăm pe toți abonemenții acestei foi, deasemenea pe toți aceia cari datorează tipografiei diecesane cu preț de calendare, tipărituri, concurrese, cărți, recvisite de școală ect. să binevoiască a achita în timpul cel mai scurt pretensiunea noastră.

**Administrația tipografiei
diecesane Arad,**
Strada Révay Nr. 10.

Convocare.

Despărțământul protop. Halmagiu al reuniunii învățătorilor rom. dela școalele conf. ort. din prtp. Aradane își va ține proxima ședință Vineri la 13/26 Dec. 1902 în opidul Halmagiu.

Programa:

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duhului sf.
2. Prelegere practică din limba română, dezvoltarea „adjectivului“ de G. Petrișor învățator în Guravale.
3. Cuvânt de deschidere.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. Esecutarea concluserilor adunării generale.
7. „Ce trebuie să îndemne pe învățator să-și iubească cariera“ disert. de Ilie Cristea învățator în Lungșoara.
8. Discuțiuni, asupra cestiunilor școlare.
9. Propuneri și interpelări.
10. Fixarea proximei ședințe.
11. Încheiere.

Halmagiu, 20 Nov. (3 Dec.) 1902.

Mihail Vidu,
președinte.

Petru Magier,
secretar.

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parochia de clasa III-a Crivobara, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) O sesiune de 32 jugere pământ arător; 2) Grădină parochială intravilană de 1/2 juger, fără casă; 3) Stolele usuate și 4) Intregire dela stat pentru preoți cu pregătiri sub VIII. clase, 616 cor. 08 fil.

Reflectanții la acest post, petițiile instruate amăsurate legilor în vigoare, au să le aștearnă comitetului parochial, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or, rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megye) în terminul concursual, în care sunt poftiți a se presenta odată, într'o Duminecă sau într'o sârbătoare, și

în sf. biserică din Crivobara, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, eventual în ritualii și în oratorie.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, protopresb.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de cl. III-a Hodoș, amăsurate înaltei rezoluțiuni consistoriale de sub Nr. 5529 din 20 Septemvrie a c., se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parochială de 32 jugere, parte arător parte fenaț; 2. Birul preoțesc o măsură de număr: jumătate grâu, jumătate cucuruz; 3. Stolele usuate; 4. Intregirea dela stat 435 cor. 40 fil., pentru cei cu pregătiri sub VIII clase gimnasiale, și 5. locuință liberă cu 2 chilii, bucătărie și supraedificatele de lipsă și cu un juger de grădină.

Reflectanții la acest post, petițiile lor instruate amăsurate legilor în vigoare, au să le trimită comitetului parochial pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. al Belințului (Bélinecz, Temes-megye), în terminul concursual, și tot în acest termen să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din T.-Hodoș, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în rituale și în oratorie.

T.-Hodoș, în 6/19 Noemvrie, 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, protopresbiter gr.-ort. rom.

—□—

2—3.

Conform ordinului Vener. Consistor de datul 29 Octomvre (2 Noemvre) a c Nr. 6437/1902 se escrie pentru a doua oară concurs pentru parochia vacantă de clasa primă din comuna Cicir, protopresbiteratul Arad, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Una sesiune pământ estravilan cu competența de pășune, circa 60 jug 2. Un intravilan parochial de 1600 st. 3. Birul usuat dela 130 numere de case, ear dela jeleri în rescumpărarea birului câte una coroană în bani 4. Stolele usuate dela funcțiuni

Alegândului de preot 'i-se pune în prospect și eventuala întregire dela stat.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta recursurile lor instruate conform §. 15. lit. a. din Regul. pentru parochii părintelui protopop Vasile Beleş în Arad, adresate comitetului parochial și pe lângă stricta observare a dispozițiunilor §. 18. din Reg. pentru parochii a se presenta în s-ta biserică din Cicir, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și omiletică.

Cicir din ședința extraordinară a comit. parochial, ținută la 3/16 Noemvrie 1902.

Fabriciu Manuilă

președinte

Aureliu Drăgan

notar comit. par.

În conțelegere cu mine: VASILE BELEȘ m. p., protopresbiter.

2—3

—□—

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă emeritul paroch Andrei Fizeșianu la parochia de clasa primă din comuna **Pesac**, protopresbiteratul B.-Comloșului pe baza deciziei Ven. Consistor aradan de dato 15/27 Sept, Nr. 4905/1894 se escrie concurs cu termen de alegere pe **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele: a) una sesiune pământ arător, constător din 30 jugere și circa 4 jugere grădini, pământ arător, care aduce un venit anual de 1 00 cor.; b) Birul usuat dela 230 case face circa 100 chible de grâu à 6 cor.; laolaltă 600 cor.; c) venitul stolar anual circa 600 cor.; Toate laolaltă computeate dau o sumă de 2400 cor.

Alesul capelan va folosi $\frac{1}{3}$ parte din intregul venit susamintit, având totodată în aceeași proporțiune a suporta și dările publice recerute.

Recursele instruate conform § 15 p. a., a Regulamentului pentru parochii de cl. I. au a se adresa către comitetul par. din comuna Pesac și a se subșterne Prea On. Domn protopresbiter Paul Miulescu în B.-Comloș (N.-Komlos) com. Torontál.

Recurenții sunt poștiți ca în oare-care Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze în sf. biserica din comuna Pesac, pentru de a-și arêta desteritatea în cântările bisericesti și predicare.

Pesac, în 15/28 Noemvre 1902.

George Crișan

preș. com. par.

Emanuil Barbulescu,

notar com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protop.

—□— 2 3

Pentru îndeplinirea parochiei vacante din **Hidișelul-superior**, protopresbiteratul Orășii-Mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **15/28 Decemvre 1902**, către care e afiliată în mod provisor și Hidișelul-inferior.

Emolumentele sunt: I. Dela parochia matră Hidișelul-sup. 1. Casa parochială cu intravilanul și apartinetoarele. 2. Pământ arător și fânaș 13 jug. catastrale. 3. Dela 132 numeri de case câte 1 măsură bucate sau în relut câte 2 cor. 4. Stolele usuate.

II. Dela filia Hidișelul-infer. 5. Intravilanul parochial. 6. Pământ arător și fânaș 10 jug. 7. Dela 60 numere de case câte 1 măsură bucate, sau în relut câte 2 cor. 8. Stolele usuate.

Către emolumentele espuse mai sus se mai adaugă întregirea stabilită din partea Înaltului guvern, — pentru candidații fără 8 clase — în sumă de 407 cor.: 55 fil. Toate acestea asigură un venit anual de cel puțin 800 cor.

Se observă că alegândul preot are să provadă catechisările la toți școlarii deobligați a frecventa școala cotidiană și de repetiție dela toate școlile aflătoare în comună, fără privire la caracterul acelora, și fără a aștepta remunerațiune pentru aceste catechisări dela comuna bisericescă ori dela diecesă.

Recursele ajustate conform prescrișelor Statutului-Organic și adresate comitetului parochial din Hidișelul-superior să se trimită subsemnatului în Oradea-Mare până în 12/25 Decemvre 1902 având recurenții până la alegere a se presenta în sfânta biserică din comunele amintite spre a-și arêta desteritatea în cele bisericesti.

Cu privire la sêvirșirea serviciului dumnezeesc se notează, că alegândul tot în două Dumineci va avea a servi în parochia matră, eară a treia în filia; însă

în sârbători într-una în matră, eară în cealaltă în filia.

3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TOMA PACALA protopop.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei organizate **Suiug-Iteu**, din protopresbiteratul Orășii-Mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **22 Decemvre** v. 1902.

Emolumentele sunt: A) Dela comuna matră Suiug: 1) casa parochială cu supraedificatele și grădină de legume; 2) 32 jugere pământ arător și fânaș; 3) Dela 68 numere de case câte o măsură bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz: à 3 cor. 20 fileri; 4) Zile de lucru cu plugul ori carul 15, à 3 cor. 20 fil. ear cu mânil 38 à 80 fil. 5) Venitele stolari usuate. B) Dela filia Iteu: 6) Intravilanul parochial; 7) 17 jug. pământ. 8) Dela 73 numere de casă câte o măsură de bucate 9 jumătate grâu, jumătate cucuruz à 3 cor. 20 fil., 9) Zile de lucru cu plugul sau carul 20 à 3 cor., cu mânil 53 à 60 fil.; 10) Venitele stolare usuate.

Către emolumentele espuse mai sus se mai adaugă întregirea stabilită din partea Înaltului guvern — pentru candidații fără 8 clase în sumă de 265 cor. 84 fil. toate acestea asigură un venit anual de cel puțin 800 cor.

Se observă că alegândul preot are să provadă catechisările la toți școlarii deobligați a frecventa școala cotidiană și de repetiție dela toate școalele aflătoare în comună, fără privire la caracterul acelora, și fără a aștepta remunerațiune pentru acelea catechisări dela comuna bisericescă, ori dela diecesă.

Recurenții vor avea recursele lor provăzute cu documentele prescrișe din Stat. Org. § 15 lit. B) din Regulamentul pentru parochii, adresate comitetului parochial din Suiug-Iteu a le așterne la subsemnatul protopop până în 0 Decemvre vechiu 1902, ear până la alegere vor avea a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare atât în biserica din Suiug, cât și în biserica din Iteu, pentru a-și arêta desteritatea în cele bisericesti.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TOMA PAPALA protopop

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parochiei vacante din **Cil**, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt următoarele: 1. Usufructul alor 20 jug. catastrale; 2. Casa parochială cu un intravilan și supraedificate; 3. birul constător din două măsuri cucuruz nesfârșit dela circa 118 case; 4. stolele usuate (la botez 80 fil., estrase 3 cor., cununii 4 cor., servicii la casele parochienilor 40 fil; înmormentări după „norma stolară”) 5. întregirea dela stat (congrua) pentru preot fără 8 cl. gimnasiale s'a stabilit în 344 cor. 10 fil., respective, până la 800 cor., în 544 cor. 10 fil.

Toate dările le va suporta alegândul.

Parochia astfel e clasificată de cl. III-a.

Recurenții sunt avisați, ca recursele instruite cu documentele prescrișe, adresate comitetului parochial respectiv, să le subștearnă oficiului protopopesc din Buteni (N.-Butyin, Arad-m.) în terminul indicat, și sunt poștiți a se presenta în sf. biserică din loc, spre a-și arêta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: IOAN GEORGIA, protopop.

—□—

3—3.